

Empowered lives.
Resilient nations.

ОГЛЯД СТАНУ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ ТА ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

місто Попасна

2019

РЕЗЮМЕ

Проведене в в місті Попасна оцінювання продемонструвало, що після зниження активності бойових дій в районі структура потреб у сфері безпеки змінилася. У місті ведеться послідовна робота щодо поліпшення ситуації з безпекою, проте залучення місцевих жителів залишається незначним.

Хоча поліція стала більш підзвітною громаді (регулярні звіти, участь у роботі групи з громадської безпеки та соціальної згуртованості), недоліки у фінансуванні та комплектації позначаються на її доступності та впізнаваності. ДСНС також має проблеми зі швидкістю реагування у віддалених населених пунктах району. Водночас у місті проведено серйозну роботу з підготовки до надзвичайних ситуацій.

Внаслідок бойових дій в області найважливішими питаннями безпеки для жителів стали, зокрема, питання транспортної доступності, доступності медичних послуг і бездомних псів. Без вирішення цих питань суттєво поліпшити безпеку в місті неможливо.

Надані рекомендації містять ідеї проєктів, які дозволять не тільки залучити фінансування для підтримки проєктів, спрямованих на зниження загроз, а й заохочувати населення до участі в програмах, спрямованих на перетворення міста Попасна на більш безпечний і стабільний населений пункт.

ЦІЛІ

Оцінювання місцевих проблем безпеки з погляду місцевого населення.

Оцінювання інституційної спроможності поліції та можливості надавати поліцейський сервіс.

Оцінювання інституційної спроможності ДСНС реагувати на надзвичайні ситуації.

Оцінювання ініціатив з community policing.

МЕТОДОЛОГІЯ

Для проведення оцінки було розроблено спеціальний інструмент, питання якого ґрунтувалися на положеннях Методології оцінки спроможності ПРООН (UNDP Capacity Assessment Methodology) з урахуванням місцевих особливостей законодавства і системи управління державними органами.

Інформація збиралася під час проведення інтерв'ю з представниками місцевої влади, жителями м. Попасна та населених пунктів району, керівництвом і працівниками поліції, керівництвом і працівниками ДСНС. Всього було проведено 12 глибинних інтерв'ю, а також аналізувалися статистичні дані.

✓ Бойові дії

Ключовим фактором, що визначає безпеку в місті та районі залишаються загроза і наслідки бойових дій. Ситуація практично не змінилася за 12 місяців. З огляду на розташування населеного пункту неподалік лінії розмежування та регулярні обстріли жителі постійно живуть під загрозою загострення ситуації, не маючи можливості планувати своє життя й отримувати ключові сервіси. Жителі також відчують обмеження під час перетину блок-постів і КПВВ, змушені підлаштовуватися під графік і вимоги їх роботи.

Безпосередньо обстріли та бойові дії впливають на життя людей у Золотому, Новотошківці, Новоолександрівці, Троїцькому. Обстріли не тільки роблять життя в населених пунктах важким, але й ускладнюють там роботу поліції та ДСНС.

Відсутність обстрілів у м. Попасна протягом тривалого часу **позитивно вплинуло на життя міста**: люди активізувалися, багато хто повернувся додому, відновлюють житло й інфраструктуру. З'явилися нові можливості. Люди відзначають, що передислокація значних сил військових з населених пунктів істотно поліпшила безпеку за останні 12 місяців. **Як небезпечний відзначають такі місця**: Південний мікрорайон, який фактично знаходиться на лінії розмежування; вулиці Парусовка, Магістральна, Гастелло.

Серед найбільш важливих загроз, які турбують жителів району — мінна небезпека. Замінованих ділянок люди дуже побоюються, адже немає впевненості в тому, що узбіччя доріг не заміновані. Є заміновані вулиці в районі м. Первомайська.

Суттєво впливають на безпеку також проблеми з водопостачанням (у краях міста тече лише технічна вода) і несвоєчасне надання медичної допомоги.

Внаслідок війни в регіоні й того, що багато людей були змушені залишити власні домівки постала проблема бездоглядних тварин. Популяція бездомних псів зростає, нині майже щотижня когось кусають, що викликає у людей побоювання. У місті Попасна є програма чіпування, проте вона недостатньо ефективна через нестачу коштів.

✓ Робота поліції

Поліцейський відділ Попаснянського району обслуговує місто Попасна та прилеглі населені пункти. Фактично весь район знаходиться

вдovж лінії бойових дій, і поліція обслуговує населені пункти на 51 кілометр лінії розмежування. Варто відзначити, що територія оперативного обслуговування збільшилася через приєднання окремих населених пунктів колишнього Первомайського району.

У поліцію можна звернутися як за номером 102, так і за номером 112 і за номерами працівників поліції (дільничних офіцерів поліції). Виклик може надійти як безпосередньо у відділ поліції, так і в ситуаційний центр ГНП в Луганській області (м. Северодонецьк), звідки його буде переадресовано.

За 9 місяців 2019 року надійшло 4807 повідомлень.

Відділ поліції працює цілодобово. Через близьке розташування до зони бойових дій вільного входу до відділу поліції немає, він знаходиться під охороною та відеоспостереженням.

Серед найбільш важливих проблем, з якими звертаються жителі, поліцейські виділяють шахрайство (телефонне, з банківськими картками, сайтами з продажу) і крадіжки. Для профілактики крадіжок ведеться робота по забезпеченню маршрутів патрулювання, враховуючи повідомлення та більшу присутність поліцейських сил. Розслідування шахрайства «по гарячих слідах» вкрай ускладнене через процедурні питання (труднощі з отримання доступу до даних мобільних операторів, поправки «Лозового») і брак суддів.

Вживання спиртних напоїв і вуличне хуліганство знизилися останнім часом. Продаж алкоголю обмежений часом до 22:00. Але є магазини, які торгують, і найчастіше там локалізовані потенційні порушники. Поліцейське патрулювання враховує це фактор. Також позитивно впливає послідовна реалізація декількох програм щодо поліпшення освітлення в місті — на сьогодні найбільш проблемними залишаються тільки вулиці в приватному секторі без належного вуличного освітлення.

Поліція відстежує ситуацію і реагує на більшість проблем, але під час планування заважає передусім на завдання, які ставляться з НПУ, ГУНП, і вони не завжди збігаються з місцевими пріоритетами. Так,

сили поліції можуть бути використані в інших містах, районах за необхідності; для обслуговування блок-постів; у регіональних і національних операціях (наприклад «Зброя-вибухівка», «Мак», «Мігрант» тощо.).

У місті є невелика система відеоспостереження — близько 12 камер. Цього недостатньо, щоб охопити ключові точки та в'їзди/виїзди з міста. Потрібні також серверні потужності для зберігання відеоматеріалів.

Керівництво поліції знають всі, проте впізнаваність дільничних слабка. Особливо це стосується невеликих населених пунктів — Новоолександрівки, Золотого. **Кадровий ресурс поліції недостатній:** у штаті 153 позиції, але не вистачає 38 працівників (некомплект становить 24,8%). Найбільше не вистачає слідчих. Некомплект дільничних також є, але він «робочий» — потрібно ще 6 дільничних з 18. На це й час 6 кандидатів проходять навчання, проте існує постійна потреба в людях, а надзвичайно централізована процедура набору та підготовки співробітників поліції не дає можливості підбирати працівників. Нові співробітники, які приходять з ВНЗ не завжди відповідають вимогам, і поліція витрачає частину ресурсу на їх донавчання і наставництво. Також **некомплект впливає на наванта-**

ження працівників поліції: їх робочий день ненормований, і вони змушені працювати значно більше, ніж 40 годин на тиждень без додаткової оплати. Частково допомагає додатковий ресурс — батальйон «Тернопіль-1», який регулярно заступає на патрулювання. Однак додані сили не цілком підкоряються керівництву місцевої поліції, тож у разі конфлікту з населенням начальнику поліції важко на них впливати.

У відділі, згідно з наказом, створено дві слідчо-оперативні групи та одну групу швидкого реагування. Роботу поліції вкрай обмежують незакриті матеріальні потреби. Місцева поліція не є юридичною особою і не має свого рахунку — тому всі питання вирішуються через ГУНП, що затягує процес. Відбулося певне оновлення парку автомобілів в останні два роки: на сьогодні в розпорядженні відділу є 19 автомобілів (частина з яких застаріла), і це дозволило зменшити швидкість прибуття на виклики до 15 хвилин. Але **залишаються проблеми з приміщеннями:** є необхідність у побудові поліцейських станцій у Золотому і Білогорівці; необхідний ремонт другого приміщення в м. Попасна, а також ремонт туалету в відділі поліції. Це дозволить поліцейським отримати належні умови для роботи, адже нині приміщень не вистачає. Поліція також потребує генератори для забезпечення безперебійної роботи; аптечки, які дозволять надавати долікарську допомогу потерпілим; бодікамери та реєстратори в авто, що дозволить зробити її роботу більш підзвітною громаді.

Керівництво поліції звітує перед представниками громади, що дозволяє активній частині населення і місцевій владі дізнатися особливості криміногенної ситуації, загрози і поставити свої запитання. Це також підвищило упізнаваність керівництва поліції.

Однак про самі звіти знає найчастіше невелика активна частина населення, і тому впізнаваність поліції та знання про її роботу в жителів селища незначні.

Поліція постійно потребує підвищення кваліфікації та додаткових тренінгів. Серед найбільш актуальних — здобуття навичок долікарської медичної допомоги та поведінки в конфліктній ситуації. Частина співробітників проходили тренінги, проте застосовувати отримані знання на практиці вкрай важко через велике навантаження. Також навантаження впливає й на можливість брати участь у тренінгах.

✓ Робота ДСНС

Місто Попасна і більшу частину району обслуговує ДПРЧ-30 (державна пожежно-рятувальна частина). Протяжність зони обслуговування — а більш ніж 50 км уздовж лінії розмежування, включно з населеними пунктами, які постійно зазнають обстрілів — Золоте, Кримське. Тому доїзд до деяких населених пунктів неможливий швидше ніж за 40 хв. Добровільних пожежних команд у районі немає. Навантаження становить приблизно 270 викликів на пожежі та приблизно 50 викликів про надзвичайні події на рік. У штаті частини налічується 110 позицій, 21 позиція — некомплект (з урахуванням підпорядкованої ДПРЧ-44 с. Гірське).

Однією з основних проблем у районі є пожежі в екосистемах (лісові, степові). Часто немає можливості їх гасити через велику кількість замінованих ділянок. У підрозділі є фахівець-ідентифікатор вибухонебезпечних предметів, який пройшов спеціальне навчання, але він не може їх знешкодити.

У пожежній частині постійно ведеться робота з побудови ефективної взаємодії, і є плани взаємодії з усіма службами СЦКК, НГУ, ЗСУ.

У розпорядженні частини є 4 автоцистерни та один оперативно-рятувальний автомобіль

На сьогодні є такі потреби: засоби порятунку на воді, пневматичне обладнання (ножиці, розтискачі), гірничорятувальне обладнання, тринога з лебідкою.

Персонал не укомплектований аптечками, вогнегасниками. Є потреби в радіостанціях, меблях у навчальний клас.

Очікується зміна території обслуговування після створення ОТГ.

Загалом населення і місцева влада позитивно відгукуються про роботу ДСНС, яка доволі оперативно реагує на виклики. Також працівників ДСНС залучають для допомоги вразливим групам населення: прибирають, ріжуть завалені дерева, облагороджують територію міста. ДСНС виїжджає завжди, крім випадків на лінії розмежування. Тоді відбувається узгодження з підрозділами ЗСУ, і виїзд може надовго відкластися або зовсім не відбутися.

Загальнодоступні засоби гасіння є лише в установах, хоча вони вже не є обов'язковими. На підприємствах є вогнегасники, але ДСНС втратило право перевіряти їх наявність і придатність до використання. Інформація про безпеку, як-от буклети та плакати, виготовляються тільки в рамках співпраці з громадськими та міжнародними організаціями. Матеріали розповсюджуються по організаціях, навчальних закладах, і в них постійно є потреба, адже вони є важливою частиною профілактичної роботи.

План з надзвичайних ситуацій було розроблено, погоджено та затверджено в 2018 році. У м. Попасна є запас палива і автобуси в резерві. Є укриття, обладнані для нетривалого перебування, у підвалах прибрали сміття, подекуди встановлено туалети. Необхідно провести серйозні ремонтні роботи і зробити ці місця більш придатними для тривалого перебування. Води і світла в укриттях немає. Облаштуванням займалися самі жителі. Єдине добре обладнане сховище розташоване на території вагоноремонтного заводу.

✓ Згуртованість громади

Люди в Попасній найчастіше добре знають одне одного, особливо після того як багато хто виїхав, адже громада ущільнилася. Люди стали більше допомагати одне одному в екстрених ситуаціях. Відмічаються випадки залучення до спільної діяльності, але вона відбувається через формальну організацію — по установах. На толоки приходять багато людей, якщо організувати їх через підприємства (наприклад, 500 осіб чистили ставок).

Останнім часом у кафе поставили скриньки для збору пожертв, і люди здають гроші на допомогу вразливим групам і тим, хто потребує допомоги.

Зайнятість у спільній діяльності невисока, але з'являються ініціативні групи, організації, люди поступово розуміють, що можна долучатися. Хоча є конкуренція, але тенденції хороші.

В місті на обліку знаходиться 1500 людей з інвалідністю. Облік веде Управління праці та соціального захисту міської ради.

✓ Транспортне сполучення

Транспортна доступність у районі на середньому рівні. Дорога в напрямку м. Бахмут відремонтована в цьому році, дорога на Северодонецьк знаходиться у вкрай поганому стані. З Новоолександрівкою практично немає ніякого сполучення, дорога небезпечна. З Катеринівкою сполучення слабе, курсує тільки соціальний транспорт. До с. Дружба жоден транспорт не ходить, люди користуються власними машинами. У Троїцькому, Комишувасі-1 дороги в поганому стані. До сіл Гірське та Золоте автобус ходить один раз на день. До Северодонецька можна дістатися автобусом або дизелями, до Харкова щодня ходять дві маршрутки. Транспортний зв'язок з Попасною є середнім, розклад руху автобусів не дозволяє іноді людям доїхати. Найбільш проблемні населені пункти — Новоіванівка та Троїцьке. Мерія дуже чекає децентралізації, що дозволить поліпшити стан доріг. Дорожня інфраструктура в м. Попасна в хорошому стані, і влада постійно проводить ремонтні роботи.

✓ Доступ до медицини

Однією з найбільших проблем, які впливають на відчуття безпеки в місті та районі є доступ до медичних послуг. У районі катастрофічна не вистачає фахівців-лікарів. Є обладнання, але персоналу немає або не вистачає по багатьох позиціях. Водночас відзначається істотне зростання рівня онкозахворювань.

ВИСНОВКИ

- У місті Попасна ведеться послідовна робота щодо покращення ситуації з безпекою: поліпшується освітлення, ведеться патрулювання, з'явилося відеоспостереження. Але ця робота здійснюється місцевою владою та державними органами, практично без залучення місцевих жителів. Через низький рівень солідарності в населених пунктах велика частина людей не поділяє відповідальність за безпеку свого населеного пункту і не залучена до будь-яких програм і проектів щодо її поліпшення.
- Керівництво поліції протягом останніх 12 місяців збільшило підзвітність громаді: бере участь у роботі груп з громадської безпеки та соціальної згуртованості, регулярно звітує. Водночас брак персоналу і значне навантаження не дозволяють інформувати про роботу поліції великій кількості громадян і зробити сервіси поліції доступнішими.
- Через поганий стан доріг, брак персоналу й автотранспорту, загроз, пов'язаних з бойовими діями доступність як ДСНС, так і поліції істотно знижується паралельно з віддаленням від м. Попасна. У населених пунктах, наближених до лінії бойових дій люди часто змушені чекати на приїзд служб і не мають постійного контакту з поліцією або ДСНС.
- Істотною проблемою в районі є доступ до медичної допомоги. З огляду на її важливість, а також зростання кількості важких захворювань нестача медиків стає нагальним питанням безпеки.

- Гострою проблемою, яка вимагає системного рішення у Попасній є проблема бездомних псів: необхідна велика програма з вилову, стерилізації та чіпування (обліку) тварин; провести картування розташування зграй бездомних псів; фіксувати скарги на поведінку тварин, а в майбутньому створити власну службу з поводження з тваринами.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

- Необхідно збільшувати кількість позитивних контактів населення та поліції: необхідна послідовна і системна робота, спрямована на впізнаваність і доступність дільничних офіцерів поліції.
- Робота з профілактики злочинів повинна вестися більш інтенсивно і з залученням представників громадськості. Потрібна підготовка представників населення та інформування одне одного (за принципом «рівний рівному») про шахрайство.
- Необхідно створити спільні проекти з допомоги вразливим групам (літнім людям, людям з інвалідністю, які постраждали від бойових дій та ін.), які стали жертвами злочинів, потребують медичної допомоги або допомоги по господарству.
- Необхідно розвивати проекти, спрямовані на спільну роботу ДСНС і населення з оцінювання пожежної безпеки та оснащення первинними протипожежними датчиками житлових приміщень для раннього оповіщення; а також зі створення і первинного навчання волонтерів-рятувальників.
- Необхідно покращувати оснащення поліції та ДСНС, що дозволить зробити їх більш спроможним адекватно реагувати на виклики і вести системну профілактичну роботу в районі.